

Els brillants raor

"Ignoro d'on ha tret el senyor Martí aquest odi meu pel senyor Josep Pla –fins i tot diu que vaig 'dedicar tot un llibre (¿!) a posar a parir el solitari de Llofriu'–, però haig de dir que és del tot gratuït. I l'admiració que sento per Pla es torna en devoció en el cas de Fuster."

Sembla que tenim el senyor Vicent Martí força empenyat. El periodista d'Altea, que va presentar un suposat manuscrit inèdit de Joan Fuster al premi Andròmina convençut que seria el guanyador, no té prou amb perdonar la vida al jurat que va decidir per unanimitat excloure'l de les deliberacions, sinó que ara em vol fer responsable d'aquella decisió. Tal i com es dedueix de la carta del senyor Martí publicada la setmana passada a EL TEMPS, la raó per la qual em vaig oposar a donar a Fuster el premi no és altra que el meu odi visceral envers l'escriptor Josep Pla. El senyor Martí, que segons que tinc entès és president d'una penya de fans del *kulak* de Llofriu, interpreta l'exclusió del manuscrit com un atac personal, en tant que gran sacerdot del culte planià.

Ignoro d'on ha tret el senyor Martí aquest odi meu pel senyor Josep Pla –fins i tot diu que vaig "dedicar tot un llibre (¿!) a posar a parir el solitari de Llofriu"–, però haig de dir que és del tot gratuït. Sempre he estat un gran admirador i defensor de Pla enfront de la cultureta. Quan l'Omniú Cultural va concedir, a la seva tercera convocatòria, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes a Salvador Espriu, vaig escriure un article titulat "¿Y Pla?" en què, entre altres coses, preguntava: "¿Acaso no son suficientemente ejemplares los veinticinco tomos de las *Obras Completas* de Pla, la máxima figura viviente de la literatura catalana?" (*Tele/Exprés*, 23-5-1972). Tres anys més tard, a les pàgines d'*El Noticiero Universal*, vaig tornar a demanar, a exigir, el Premi d'Honor per a Pla: "¿Qué pudo haber hecho ese hombre para merecer tan duro castigo? ¿Millones con Carceler? ¿Adulterar el mazapán? ¿Fugarse con la gigante de Olot?". En el 77, i al mateix diari, tornava a la càrrega: "Josep Pla ha cumplido ochenta años y sigue sin el Premi d'Honor. ¡Qué vergüenza!" I quan el president Tarradellas va retre homenatge a Pla al Palau de la Generalitat, vaig ser-hi present i vaig dinar amb l'escriptor i el president.

La meua admiració per l'escriptor Josep Pla em ve, senyor Martí, de criatura, concretament des del dia en què el meu pare em va dir: "Si vols saber què és la prosa catalana, llegeix això", i em va donar un llibre de Pla on hi havia una narració –*Contraban*– que em va entusiasmar. A Josep Pla, el vaig conèixer personalment l'any 69, durant un cap de setmana a La Gavina de S'Agaró, on vàrem coincidir l'escriptor Manuel Ibáñez Escofet, director de *Tele/Exprés*, Terenci Moix i jo mateix. D'a-

quell cap de setmana, en va sortir un article en el qual comparava Pla amb Stendhal, recollit a *Las rumbas de Joan de Sagarra*.

Després d'aquella primera trobada, el vaig tornar a veure en quatre o cinc ocasions, una de les quals al seu mas de Llofriu, on vàrem estar xerrant tota una nit de la cultureta i de la cultureta, a la qual, segons Pla, pertanyem tot dos. Fins i tot vàrem coincidir en un premi periodístic, al març de 1976, convocat pel Sindicato de la Vid, Cervezas y Bebidas Alcohólicas. Jo vaig guanyar el premi i en Pla un premi especial del jurat, "por haberse distinguido en la defensa de las labores positivas de las bebidas alcohólicas".

En Pla, davant meu, no va dir mal del meu pare, tot el contrari: es desfeia en elogis. No obstant, em consta que davant d'altres persones no es mostrava tan generós. Més d'una nit vaig presenciar el trist espectacle d'un Pla assegut en una taula propera a la meua de l'Hotel Ampurdán de Figueres, voltat de gentussa –no se'ls pot qualificar d'altra manera– que li anaven omplint la copa de whisky i el punxaven perquè despotriqués d'aquell i de l'altre, inclosos alguns dels seus amics i admiradors, la qual cosa feia amb un art inimitable.

El periodista d'Altea s'equivoca en voler enfrontar, i no és l'únic, en Pla amb el meu pare. Sembla ignorar el que diu Lluís Permanyer en el seu llibre –i ben seu!– *Sagarra vist pels seus íntims*: "Jo crec que només Josep Pla se li pot comparar [a Sagarra], el qual, per cert, ha escrit: 'Sagarra és un dels escriptors més endinsats a l'entranya viva del nostre país. Llegir una ratlla d'ell és com posar-se un corn de mar a l'orella: la seva ressonància és profunda i dilatada, i us sembla sentir-hi la bonior de la vida del nostre país.'" Com també sembla ignorar que el seu admirat Fuster fa sortir del braçet Sagarra i Pla a la seva *Literatura Catalana Contemporània*; l'aristòcrata i el *kulak* desconfiats envers el Noucentisme, envers la burgesia.

Però el més divertit, per dir-ho d'alguna manera, de la carta del senyor Martí és quan aquest dóna a entendre que sóc capaç de sacrificar un manuscrit de Fuster a causa del meu suposat odi a Pla o per la raó que sigui. Sacrificar jo un manuscrit d'en Fuster, quan vaig escriure que els seus llibres s'havien de vendre a totes les farmàcies de guàrdia de Catalunya?

L'admiració que sento per Pla es torna en devoció en el cas de Fuster. Quan vaig començar a escriure, el novembre de 1968, la meua columna diària al *Tele/Exprés*, poc em podia

ments del senyor Martí

ARXIU

"El periodista d'Altea s'equivoca en voler enfrontar, i no és l'únic, en Pla [a la dreta] amb el meu pare [amb barret]."

pensar que la meva consagració periodística arribaria pocs mesos després de la ploma de Joan Fuster. El Corb de Sueca em va dedicar un extens i elogiós article "Los escrúpulos del articulista", al mateix *TeleXprés*, on, entre altres coses, deia: "Joan de Sagarra ha sabido "inventarse" un tipo de escritura indiscutiblemente personal, al que no sabemos ser insensibles [...] Para los míos [es refereix als articles] quisiera yo la fruición con que el profesorado de la Autónoma y los muchachos de Económicas devoran los de Joan de Sagarra (...) No todo el mundo es Joan de Sagarra. A sus notorias dotes de articulista, nativas o cultivadas, Sagarra anade, puede añadir, algo que le viene por el lado de la lotería social: la herencia eminente de su padre, de su familia, de su mundo [...] A veces, hablando con él, he puesto en juego lo que en mí es erudición, para encontrarme con lo que en él es autobiografía. En una sobremesa de cena, ante el muestrario de 'lletres d'or', 'premis d'honor', 'Sant Jordi de plata' y otras adornadas con-

decoraciones, convenimos la posibilidad de otorgar un "Isabel Llorach de plàstic", como recompensa intelectual tonta. Advertí que nuestros compañeros de comida no acusaron el golpe: el nombre de dona Isabel no les decía nada. La serpentina grotesca se perdió en la inanidad del restaurant. ¿La Llorach? Entre intelectuales, debería ser una mención significativa, dentro de Barcelona. No lo era, no lo es. De esa señora me acuerdo yo por unas fichas para monografía; Joan de Sagarra se acuerda por tradición doméstica..."

Bé, ja n'hi ha prou de fer el tifa. Comprèn ara, senyor Martí, per què seria del tot incapaç de sacrificar un manuscrit, una sola ratlla del meu estimat i enyorat Joan Fuster? Senyor Martí: si continua amb els seus brillants raonaments té vostè tots els números per fer-se amb el primer Isabel Llorach de plàstic.

Joan de Sagarra